

Yükseköğretim Düzeyinde Hazırlanan Ders İzlencelerinin Kuramsal Temelleri ve Ders İzlencesi Önerisi*

The Theoretical Basis of Syllabus in Higher Education and A Sample Syllabus Suggestion

Gülin KIZIKLI¹, Gülay EKİCİ²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, kizikligulin@gmail.com

²Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, gekici@gazi.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 19.10.2022

Yayına Kabul Tarihi: 01.01.2023

ÖZ

Yükseköğretim kurumlarının, eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet işlevlerini nitelikli bir şekilde yerine getirebilmesi, kalite kavramını ortaya çıkarmaktadır. Eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmak amacıyla ders izlencelerinin hazırlanması ise bu noktada önemli çalışmalardan birisidir. Bu araştırmanın amacı, yurt içinde ve yurt dışında yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ders izlencelerini analiz ederek kuramsal bir çerçeve oluşturmak ve bu kuramsal çerçeveyi temel alarak örnek bir ders izlencesi şablonu sunmaktır. Bu çalışmada nitel araştırma modeli kapsamında durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile oluşturulmuştur. 10 yurt içi ve 10 yurt dışı ders izlencesi incelenmiş ve 2 uzman tarafından geliştirilen bir dereceli puanlama anahtarı ile analiz süreci gerçekleştirilmiştir. Ders izlenceleri belli bir sistematik yapıya/özelliklere/kuramsal temele göre incelendiğinden betimsel analiz yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda, yurt içinde kullanılan izlencelerinin yurt dışı izlencelerine kıyasla; “öğretim yöntemleri, kurallar ve ilkeler, akademik dürüstlük, engellilik ve mevcut destek hizmetleri” boyutlarını çok az oranda içerdikleri, “öğrenme çıktıları, okuma listeleri ve materyaller” boyutlarını ise daha fazla içerdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yükseköğretimde kalite, Ders izlencesi, Eğitim programı.

***Alıntılama:** Kızıklı, G. ve Ekici, G. (2023). Yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ders izlencelerinin kuramsal temelleri ve örnek bir ders izlencesi önerisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(1), 109-145.

ABSTRACT

The fact that higher education institutions can fulfill their functions in a qualified way reveals the concept of quality. Increasing the quality of education and training, course syllabuses are one of the most important factors in higher education. The aim of this research is to analyse the syllabuses used in higher education, to create a theoretical framework and to present a sample syllabus. In the research, a descriptive model was used. Since the document analysis technique is used in the study, it has a qualitative feature. The study group of this research was formed by criterion sampling. For the purposes of the research, 10 domestic and 10 foreign course syllabuses were examined, and the analysis process was carried out with a rubric developed by 2 experts, including the researcher. In the research, the data were collected in line with the document analysis technique stages and analysed with the document analysis method. As a result of the comparison of the syllabuses used in domestic institutions with syllabuses abroad; it was concluded that domestic syllabuses included the dimensions of "teaching methods, rules and principles, academic honesty, disability and available support services" less, while they included the dimensions of "learning outcomes, reading lists and materials" more.

Keywords: *Quality in higher education, Syllabus, Curriculum.*

GİRİŞ

Bilgi çağında etkisini gösteren küreselleşme, teknolojik gelişmeler, sosyo-ekonomik ve politik değişimler tüm alanlarda olduğu gibi yükseköğretim kurumlarında da önemli etkiler yapmaktadır. Özcan'a (2020) göre, 21. yüzyılda yükseköğretim kurumlarının 3 önemli işlevi bulunmaktadır. Bunlar; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet olarak ifade edilmiştir. Yükseköğretim kurumlarının tüm bu işlevlerini yerine getirebilmesi ise nitelikli bir eğitim ile mümkündür. Bu doğrultuda üniversiteler kurumsal kalitelerini arttırmak için çeşitli çalışmalar yapmak durumundadırlar. Eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmak amacıyla ders izlemlerinin hazırlanması ise bu çalışmalardan önemli bir boyut olarak düşünülebilir. Ders izlemleri; tıpkı öğrenciler, fakülte öğretim üyeleri, binalar, kitaplar vb. gibi yükseköğretim kurumunun bir parçasıdır (Fink, 2012). Bu nedenle yükseköğretim kurumlarının nitelikli eğitim verebilmeleri için ders izlemleri önemli bir bileşendir. Jumanova ve Yusupova (2021),

iyi planlanmış bir izlencenin öğrencinin öğrenme, öğretmenin de öğretme sürecini her zaman başarıyla sonuçlandıracağı görüşünü öne sürmüşlerdir.

İzlençe kelimesi, Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre “*belli şartlara ve düzene göre yapılması ön görülen işlemlerin bütünü, program, eylem belirten çalışma planıdır.*” İngilizce izlençe (syllabus) kelimesi, Oxford İngilizce Sözlüğü'ne göre (Oxford Learner's Dictionary) İngilizceye 1656 yılında içerik tablosu anlamında girmiş olup “okul ya da üniversitelerde belli bir derse yönelik öğrencilerin çalışması gereken kitap, konu vb. listesi” anlamına gelmektedir. Altman & Cashin (1992), ders izlencelerini “*içindekiler listesi*” ve “*bir dersin ana hatları*” şeklinde tanımlamaktadır. Millis (2009) ise ders izlencelerini, “öğretim elemanı ve öğrenci arasında olan ve her iki tarafı da öğrenme ortamını şekillendiren amaçlar ve beklentiler hakkında bilgilendirmek amacıyla hazırlanan, resmi olmayan bir sözleşme” olarak ifade etmektedir. Albrecht'e (2009) göre izlençe, öğrencilere bilgiyi iletmenin resmi bir yoludur ve dersin ana hatları ile önemli tarihlerini kapsamaktan çok daha fazla anlamlar içermektedir. Hess & Whittington (2003) izlencenin içerdiği bu anlamlara ilişkin “izlençe; aktif, amaçlı, etkili öğrenmeyi ve etkileşimi destekleyip teşvik eden bir profesörün (öğretim elemanının) dersinin ayrılmaz bir parçasıdır” ifadelerini kullanmıştır. Ders izlenceleri çeşitli amaçlar için kullanılabilir. Littlefield (1999'dan akt. Slattery & Carlson, 2010), izlencelerin 7 amacı olduğunu belirtmiştir. Bunlar;

- Dersin “tonunu” oluşturması,
- Öğrencilerin üst düzey ama ulaşılabilir hedefler koymasını sağlaması,
- Fakülte için planlama aracı olarak kullanılması,
- Dönem boyunca öğrenci çalışmalarını yapılandırması,
- Fakülte planlamasına ve ders hedeflerine zamanında ulaşmaya yardımcı olması,
- Fakülte ve öğrenciler arasında bir anlaşma olması,
- İş ya da promosyon başvurularında bir portfolyo özelliği görmesi.

Fink'e (2012) göre ise; bu amaçlar, iletişim, öğretim elemanları için planlama aracı, öğrenciler için ders planı, içeriğin aktarımı, değerlendirme için tutulan bir kayıt, ilke ve yöntemleri aktaran bir anlaşma, öğrencilerin akademik ortamda sosyalleşmeleri için bir araç, öğretim elemanlarının öğretim konusundaki bilgilerini gösteren belgedir. Parkes & Harris (2010), ders izlemlerinin 3 işlevini aşağıdaki şekilde açıklamaktadır:

Bir anlaşma olarak ders izlemleri: Doğrudan ya da dolaylı olarak öğretim elemanı ve öğrenciler arasındaki anlaşmadır. Anlaşma, dönem boyunca ne beklenildiğini önceden ortaya koyar ve her iki tarafın da davranışlarına rehberlik eder. Bazı öğretim elemanları bu gerekliliklerin sadece kendileri tarafından ve dönem başında belirlenmesini savunurken bazıları da süreç içerisinde öğrencilerin düşünceleri dikkate alınarak oluşturulması gerektiğini düşünür.

Kalıcı bir kayıt olarak ders izlemleri: Derste öğretilenlerin hesap verilebilirliği ve belgelendirilmesi için izlemler oldukça önemlidir. Böylelikle öğretim elemanının ve akademik dönemin etkililiği hakkında fikir sahibi olunabilir.

Öğrenme aracı olarak ders izlemleri: Yapılandırmacı, bilişsel ve sosyal öğrenme teorilerinin etkisiyle; öğrencilerin öğrenmelerinin sadece sınıfta oturarak değil aynı zamanda okuma yazma, araştırma, tartışma yolları ile sınıf dışında da gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. İyi tasarlanmış bir ders izlemleri ders dışında da öğrencilerin daha etkili öğrenen bireyler olmalarına katkıda bulunur. Ders izlemlerinin bu üç işlevi ve her bir işleve ilişkin alt maddelerin özeti Şekil 1'de gösterilmektedir:

Şekil 1. Ders İzencesinin İşlevlerinin Özeti (Parkes & Harris, 2010)

Ders izlenceleri bu işlevler dışında farklı anlamlarda taşımaktadır. Bu izlenceler aracılığıyla öğretim elemanları öğrencilere; kendilerinin kişisel ve mesleki özellikleri, öğretim yaklaşımları, öğrenci ve öğretmenliğe yönelik tutumları ile ilgili dolaylı olarak bilgi vermiş olur (Orhan, Aydın ve Güneri, 2017). Böylelikle öğrencilerin dönem başında öğretim elemanı ve derse yönelik tutumlarını, öğrenme sürecine ilişkin epistemolojik inançlarını doğrudan etkiler. Epistemolojik inanç; bireylerin bilginin ne olduğu ve nasıl elde edildiği, bilme ve öğrenmenin nasıl meydana geldiğiyle ilgili öznel inançlarıdır ve bu inançların öğrencilerin kavrayış ve öğrenmeleri üzerinde etkisi vardır (Schommer, 1990). Bu doğrultuda, izlenceler öğretim elemanları açısından aşağıdaki işlevleri yerine getirerek üniversitelerin eğitim-öğretim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunur (Iowa University Center for Teaching).

Öğretim elemanlarının;

- Dersi planlayıp organize etmesine yardım eder,
- Öğrenme ve öğretmeye ilişkin inanç ve değerlerini ifade eder,
- Bilimsel araştırmalarını ve yazmalarını teşvik eder,
- Diğer fakültelere ve yönetimlere dersin içeriğine ilişkin bilgi verir,
- Diğer fakültelere ve yönetimlere öğretim tarzlarına ve pedagojik yöntemlerine ilişkin bilgi verir,
- Öğretim kariyerleri için önemli bir belge anlamına gelir,
- Ders planlarına rehberlik eder,
- Günlük öğretimlerinin temel hedefler ve öğrenme çıktılarına bağlı kalmasını sağlar,
- Öğrencilerle bir öğrenme anlaşması anlamına gelir,
- Güvenirliğine katkıda bulunur,
- Daha rahat çalışabilmeleri için politikalar belirlemesine olanak tanır.

Ders izlemlerinin hazırlanması süreci; planlama ve tasarım gerektiren aşamalı bir süreçtir. Bu anlamda ders izlemleri hazırlanırken aşağıdaki adımlar takip edilmelidir (Gannon, 2018; Kang, 2012; Orhan, Aydın ve Güneri, 2017; Sağnak, 2020):

1. İstenilen sonuçların tanımlanması

Öğretim elemanının; bölümde uygulanan resmi eğitim programını edinmesi ve programın hedeflerini gözden geçirmesi, kendi beklentileri, prensipleri, öğretim yaklaşımları ve felsefelerini gözden geçirmesi, öğrencilerin hangi ön bilgilere ihtiyacı olduğunu belirlemesi, öğrencilerin dersle ilgili potansiyel sorunlarını belirlemesi (Daha önceki ders deneyimlerinden veya farklı akademisyenlerden edindiğiniz bilgilerden belirlenebilir), derse ilişkin kitaplar, okumalar ve kaynakları toplaması, kurumun akademik takvimini edinmesi, tarihe göre konu listesi ve öğretim etkinliği taslağı oluşturması.

2. Değerlendirmeye ilişkin kararlar alınması

Öğretim elemanının; ders politikaları ve prosedürleri hakkında genel bir şablon oluşturması ve değerlendirme kriterleri ve sürecine ilişkin şablon oluşturması.

3. Ders izlemlerinin tasarımına ilişkin kararlar alınması

Öğretim elemanının; ana hatları, boyutları, çizelgeleri veya diyagramları hazırlaması, boyutların yerlerine karar vermesi, ders izlemlerinin gözden geçirilmesi ve nihai halinin oluşturulması.

Alanyazın incelendiğinde; ders izlemlerinin hazırlanması ve boyutlarına ilişkin farklı çalışmalar mevcuttur (Altman & Cashin, 1992; Albrecht, 2009; Gannon, 2018; Millis, 2009; Slattery & Carlson, 2010; Smith & Razzouk, 1993) Alanyazında ortak belirtilen boyutlar ve boyutlara ilişkin değerler; Orhan, Aydın ve Güneri (2017) tarafından yapılan bir araştırmada yurt içindeki ve yurt dışındaki üniversitelerden toplam 28 ders izlemleri incelenerek Tablo 1’de yer aldığı gibi sunulmuştur:

Tablo 1. Alan Yazında Ortak Belirtilen Ders İzlenesi Boyutları (n=28)

Ders İzlenesinin Boyutları	f
Dersle ilgili bilgiler	27
Dersin tanımı/genel amacı	27
Değerlendirme/notlandırma	27
Haftalık ders programı	26
Kaynaklar/kitaplar	24
Öğretim elemanı ile ilgili bilgiler	21
Kurallar /ilkeler	19
Ders amaçları	19
Akademik dürüstlük	13
Öğretim yöntemleri	7
Engellilik	5

Kaynak: Orhan, Aydın ve Güneri (2017).

Tablo 1 incelendiğinde; değerlendirilen toplam 28 izlencede en fazla Dersle ilgili bilgiler, Dersin tanımı/genel amacı, Değerlendirme/notlandırma ve benzeri boyutlar en fazla vurgulanan boyutlar olarak dikkat çekmektedir. Farklı araştırmalarda benzer ders izlenesi alt boyutlarına rastlanılsa da Cardozo'ya (2006'dan akt. Orhan, Aydın ve Güneri, 2017) göre ders izlenesi hazırlama süreci alanyazında yeteri kadar kuramsal bir çerçeveye yerleştirilememiştir. Bu duruma en temel neden olarak, ders izlencelerinin hazırlanma süreci ve dâhil edilecek bilgilere ilişkin farklı görüşlerin olması öne sürülebilir. Öğretim elemanının ve öğrencilerin beklentileri, ihtiyaçları, öğretim elemanının sahip olduğu öğretim felsefesi, öğrencilerin ders izlenesinin hazırlanma sürecine aktif olarak katılıp katılmaması gibi çeşitli etmenler bu farklı görüşlere neden olmaktadır. Ayrıca dikkat çeken bir nokta ise; ders izlenesi hazırlama sürecine ilişkin yükseköğretim kurumlarında herhangi bir ders bulunmamaktadır (Fink, 2012). Bu

durum öğretim elemanlarının üniversitelerin hazırlamış olduğu ders izlemleri şablonlarını çok genel, kısa ifadelerle ve yetersiz şekilde doldurup kullanmalarına neden olabilmektedir. Ancak ders izlemleri hazırlamanın hem öğretmen açısından hem de öğrenci açısından oldukça dikkat çekici faydalarının olduğu göz ardı edilmemelidir.

Bu çalışmanın amacı, yurt içinde ve yurt dışında yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ders izlemlerini analiz ederek kuramsal bir çerçeve oluşturmak ve bu kuramsal çerçeveyi temel alarak örnek bir ders izlemleri şablonu hazırlamaktır. Böylece, ders izlemlerine ilişkin yapı-model eksikliğine çözüm getirilecek ve alanyazına katkıda bulunulacaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- 1.Yurt içinde ve yurt dışında yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ders izlemleri hangi boyutları kapsamaktadır?
- 2.Yurt içinde ve yurt dışında yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ders izlemleri farklılaşmakta mıdır?
- 3.Yükseköğretim düzeyinde örnek bir ders izlemleri şablonu nasıl hazırlanır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin analizi ve geçerlik güvenilirlik başlıklarına dair ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kapsamında durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında sistematik bilgi toplamak için o sistemin derinlemesine incelenmesini içeren metodolojik bir desendir (Chmiliar, 2010). Bu desen için Yin (1984) veri toplama sürecinde 6 kaynaktan bahsetmektedir: 1) dokümanlar, 2) arşiv kayıtlar, 3) görüşmeler, 4) direkt gözlem, 5) katılımcı gözlem, 6) fiziksel yapılar (teknolojik aletler, sanat eserleri ve çalışmada kullanılacak diğer fiziksel kanıtlar). Bu altı veri toplama

kaynağı filmler, fotoğraflar, video kayıtları, hayat hikâyeleri ve sözsüz iletişim ile de genişletilebilir. Bu kaynaklar, bilindiği üzere, sadece durum çalışmasına özgü olmayıp diğer araştırma yöntemlerinde de kullanılabilir. Bu çalışmada da doküman olarak ders izlenceleri kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile oluşturulmuştur. Bu örnekleme yönteminde, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumlar çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın amaçları doğrultusunda yurt dışında ve yurt içinde farklı yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin kullandıkları ders izlenceleri incelenmiştir. Çalışma grubu oluşturulurken aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır:

- Lisans, yüksek lisans ve doktora programlarından en az birine ait 10 adet yurt içindeki ve 10 adet yurt dışındaki farklı yükseköğretim kurumlarından ders izlencesinin seçilmesi.
- En az 5 yıl öğretim deneyimi olan ve alanında çeşitli akademik çalışmaları bulunan öğretim elemanlarının ders izlencelerinin seçilmesi.

Belirlenen ölçütler neticesinde yurt içinde (Tablo 2) ve yurt dışında (Tablo 3) incelenen izlencelere ilişkin bilgiler aşağıda belirtilmektedir:

Tablo 2. Yurt İçine Ait İzlencelere İlişkin Bilgiler

İzlencenin ait olduğu üniversite	İzlencenin ait olduğu bölüm	f
Ahi Evran Üniversitesi	Matematik	1
Ankara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri	1
Gazi Üniversitesi	İngilizce Öğretmenliği	1
Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri	1
Gaziantep Üniversitesi	Sosyal Bilgiler Eğitimi	1
Hasan Kalyoncu Üni.	Mühendislik	1

ODTÜ	Elektrik ve Elektronik Müh.	1
Ondokuz Mayıs Üni.	İngilizce Öğretmenliği	1
Pamukkale Üniversitesi	Eğitim Bilimleri	1
Sakarya Üniversitesi	İngilizce Öğretmenliği	1
Toplam:		10

Kaynak: Ankara Üniversitesi (2021), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2019), Sakarya Üniversitesi (2021).

Tablo 3. Yurt Dışına Ait İzlemlere İlişkin Bilgiler

İzlemlenin ait olduğu üniversite	İzlemlenin ait olduğu bölüm	f
California Üniversitesi	Eğitim Bilimleri	1
Cambridge Üniversitesi	Mühendislik	1
Carnegie Mellon Üni.	Ebelik	1
Harvard Üniversitesi	Edebiyat	1
Oregon Üniversitesi	Psikolinguistik	1
Oxford College	Felsefe	1
Rossier School of Edu.	Uygulamalı Dilbilim	1
Teksa Üniversitesi	Ekonomi	1
The Graduate Institutue Geneva	Disiplinler Arası Programlar	1
Wisconsin-Madison Üni.	Program ve Öğretim	1
Toplam:		10

Kaynak: California Üniversitesi (2016), Cambridge Üniversitesi (2020), Carnegie Mellon Üniversitesi (2017), Harvard Üniversitesi (2015), Oregon Üniversitesi (2016), Oxford College (2016), Rossier School of Education (2019), Teksa Üniversitesi (2017), The Graduate Institutue Geneva (2019).

İncelenen ders izlencelerinin program türleri ve ders alanlarına ilişkin bilgiler ise Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. İncelenen Ders İzlenceleriyle İlgili Bilgilerin Dağılımı

		f
Yurt içi/ Yurt dışı		
	Yurt içi	10
	Yurt dışı	10
Program Türü		
	Doktora	2
	Yüksek Lisans	4
	Lisans	14
Dersin Alanı		
	Fen Bilimleri	2
	Sosyal Bilimler	15
	Formel Bilimler ¹	3
Toplam		20

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, doküman incelemesi tekniği aşamaları dikkate alınarak yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan aşağıdaki adımlarla toplanmıştır:

1. Ders izlencelerine, öğretim elemanları ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek veya üniversitelerin internet sayfalarında açık erişime sunulan ders izlenceleri indirilerek ulaşılmıştır.

2. Ders izlenceleri, birinci elden e-posta yoluyla öğretim elemanlarından ve üniversitelerin resmi internet sitelerinden elde edildiği için orijinaldir.

¹ Formel bilim, mantık, matematik, bilişim, geometri gibi bilim dallarının genel adıdır.

3. Ders izlemleri incelenerek ve gerektiğinde anlaşılmayan noktalara yönelik öğretim elemanları ile iletişime geçilerek kontrol edilmiştir. Sonrasında ders izlemlerine kodlar verilmiştir (Örneğin; yurt içindeki yükseköğretim kurumlarından temin edilen ders izlemleri için Y11, Y12... gibi ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından temin edilen ders izlemleri için YD1, YD2... gibi).

4. Veriler, alanyazın incelemesi yapılarak (Palmer, Bach, & Streifer, 2014; Carnegie Mellon Üniversitesi, 2021; Concordia Üniversitesi, 2021; Derek Bok Center for Teaching & Learning (Harvard Üniversitesi), 2018) ve 2 farklı program geliştirme uzmanı görüşü alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan dereceli puanlama anahtarı (Tablo 3) ile incelenmiştir. Dereceli puanlama anahtarının ilk 13 maddesi ders izlemlerinin alt boyutlarının değerlendirilmesini içerirken, 14. madde izlemede kullanılan ifadelerin niteliğine, 15. madde izlemlenin biçimsel planının niteliğine ve son madde izlemlenin öğrenmeyi teşvik etme düzeyine yöneliktir.

5. Dereceli puanlama anahtarı uygulanmadan önce, 2 program geliştirme uzmanı tarafından bir ders izlemleri değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu, program geliştirme uzmanlarından tekrar görüş alınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu noktada uzmanların belirttikleri gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra dereceli puanlama anahtarına nihai hâli verilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Ders İzlemlerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı

Boyutlar	İçerik	Derecelendirme Düzeyi			Notlar
		Yüksek (3)	Orta (2)	Düşük (1)	
Dersin amaç ve çıktıları	1.Dersin genel amacı				
	2.Dersin öğrenme çıktıları				
Genel bilgiler	3.Öğretim üyesine ilişkin bilgiler				

	4.Ders hakkında bilgiler				
	5.Zorunlu Ders kitabı /kitapları				
	6.Okuma listeleri ve materyaller				
	7.Öğretim yöntemleri				
	8. Değerlendirmeye ilişkin bilgiler				
	9.Kurallar/ilkeler				
Ders takvimi	10.Dersin programı/ haftalara göre konu dağılımı				
Ek bilgiler	11 Mevcut destek hizmetleri				
	12.Akademik dürüstlük				
	13. Engellilik				
Ders izlencesine yönelik genel değerlendirme	14. İzlemede kullanılan ifadeler olumlu ve saygılıdır.				
	15. İzleme biçimsel olarak iyi organize edilmiştir.				
	16. İzleme öğrenmeyi teşvik etmektedir.				
Ara toplam		0	0	0	
TOPLAM				0	

Kaynak: Palmer, Bach, & Streifer, 2014; Carnegie Mellon Üniversitesi, 2021; Concordia Üniversitesi, 2021; Derek Bok Center for Teaching & Learning (Harvard Üniversitesi), 2018.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda, ders izlemleri belli bir sistematik yapıya/özelliklere/kuramsal temele göre incelendiğinden betimsel analiz yapılmıştır. Bu kapsamda dokümanlar analiz edilmiştir. Geniş kapsamlı alanyazın taraması yapılarak ve 2 farklı uzman görüşü alınarak ders izlemleri için dereceli bir puanlama anahtarı geliştirilmiştir. Dersin amaç ve çıktıları, genel bilgiler, ders takvimi, ek bilgiler ve ders izlemlerine yönelik değerlendirme olmak üzere 5 bölümden oluşan ölçeğin, toplam 16 maddesi bulunmaktadır. Derecelendirme düzeyi olarak, yüksek (3 puan), orta (2 puan), düşük (1 puan) verilmiş ve o alt boyut mevcut değilse herhangi bir puan verilmemiştir. Puanlama anahtarından alınabilecek en yüksek puan 48'dir. Derecelendirme, aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurularak yapılmıştır:

- Alt boyut açık ve anlaşılır bir şekilde açıklanmakta mıdır?
- İzlemede her bir alt boyuta ne düzeyde yer verilmiştir?
- İzlemede kullanılan ifadeler olumlu/ olumsuz ve saygılı mıdır?
- İzlemlerin biçimsel organizasyonu ne düzeyde planlanmıştır?
- İzleme öğrenmeyi ne düzeyde teşvik etmektedir?

Çalışmanın güvenilirliği kapsamında, bir ders izlemesi 2 program geliştirme uzmanı tarafından puanlanmış ve değerlendirilmiştir. Uygulanan Miles & Huberman (1994) formülü (Güvenirlik= Görüş birliği/ Görüş birliği+ Görüş ayrılığı x 100) ile uzmanlar arasındaki görüş birliği %87 olarak belirlenmiştir. Değerlendirme sonucu, uzmanların belirttikleri görüşler dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarına son hâli verilmiştir.

BULGULAR

Yurt içindeki ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin hazırladığı ve kullanılan ders izlemlerinin içerdiği alt boyutlar, araştırmacılar

tarafından geliştirilen *ders izlencelerinin dereceli puanlama anahtarı* ile değerlendirilip karşılaştırılması ve bir ders izlencesi örneğinin sunulmasına ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır.

1.Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumlarında Akademisyenlerin Hazırladığı Ders İzlencelerinin Kapsadığı Boyutlar Konusunda Bulgular

Yurt içindeki ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin hazırladığı ve kullanılan ders izlencelerinin içerdiği alt boyutlar Tablo 6'da sunulmaktadır. Her bir ders izlencesinin içerdiği alt boyutlar (X) işareti ile gösterilmiştir. Ayrıca her bir ders izlencesinin toplam kaç alt boyuttan oluştuğu bilgisi de tabloda yer almaktadır.

Tablo 6. Yurt İçindeki ve Yurt Dışındaki Yükseköğretim Kurumlarında Akademisyenlerin Hazırladıkları Ders İzlemlerinin Alt Boyutlarına Ait Bulguların Dağılımı

Alt Boyut İzlemler	Dersin Genel Amacı	Öğrenme Çıkmaları	Öğretim İçerisine İlgilin Bilgiler	Ders Hakkında Bilgi	Zorunlu Ders Kitabı	Okuma Listeleri (Makaleler)	Öğretim İçerimleri	Değerlendirme	Kurumlar/İlemler	Ders Programı	Manfaat Desteği Hizmet	Akademik Dönüşlük	Engellilik
Yurt içi	Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6 Y7 Y8 Y9 Y10	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X
TOPLAM:	7	6	10	10	9	9	3	6	3	9	1	1	0
Yurt dışı	YD1 YD2 YD3 YD4 YD5 YD6 YD7 YD8 YD9 YD10	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X	X X X X X X X X X X
TOPLAM:	10	7	10	10	10	7	9	10	9	9	5	7	5

Tablo 6 incelendiğinde; izlencelerin ilgili literatürde belirlenen alt amaçlara göre değerlendirildiği görülmektedir. Bu boyutlar; dersin genel amacı, öğrenme çıktıları, öğretim üyelerine ilişkin bilgiler, ders hakkında bilgi, zorunlu ders kitabı şeklinde sıralanmaktadır. Bu kapsamda; “yurt içinde” kullanılan ders izlencelerinin alt boyutları incelendiğinde; *öğretim üyesine ilişkin bilgilerin ve ders hakkındaki bilgilerin* tüm izlencelerde mevcut olduğu; *zorunlu ders kitabı ve okuma listeleri /materyalleri, dersin programı, değerlendirme ve öğrenme çıktılarına* ise izlencelerin çoğunluğunda (n=9 ve n=8) yer verildiği belirlenmiştir. Yurt içinde kullanılan ders izlencelerinde *engellilik* alt boyutu hiç yer almazken *mevcut destek hizmetlerine ve akademik dürüstlüğe* sadece 1 izlencede rastlanılmıştır. İncelenen yurt içi izlenceler arasında tüm boyutlara yer veren bir ders izlencesine rastlanılmamıştır. Yurt dışında kullanılan izlencelerin alt boyutları incelendiğinde ise, *dersin genel amacı, öğretim üyesine ilişkin bilgiler, ders hakkında bilgi, zorunlu ders kitabı ve değerlendirme* boyutlarına tüm izlencelerde yer verildiği belirlenmiştir. *Dersin programı, kurallar ve ilkeler, öğretim yöntemleri* ise izlencelerin çoğunluğunda (n=9) mevcuttur. 10 adet yurt dışı ders izlencesinde hiç yer verilmeyen boyut bulunmazken en az (n=5) *mevcut destek hizmetleri ve engelliliğe* yer verildiği saptanmıştır. İncelenen yurt dışı izlenceler arasında tüm boyutlara yer veren 1 ders izlencesi mevcuttur.

2. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumlarında Akademisyenler Tarafından Hazırlanan ve Kullanılan Ders İzlencelerinin Farklılıklarının Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Her bir ders izlencesi; açık ve anlaşılır ifade edilmesi, Tablo 5’te yer alan boyutlar ve alt başlıklara yer verme düzeyi, izlencede kullanılan ifadelerin olumlu/olumsuz ve saygılı olması, izlencenin biçimsel organizasyonu ve öğrenmeyi teşvik etme düzeyine göre iyi (3 puan), orta (2 puan), düşük (1 puan) ve alt boyuta yer verilmeme durumunda ise mevcut değil (0 puan) şeklinde puanlanarak değerlendirilmiştir. Yurt içinde ve yurt dışında kullanılan ders izlencelerinin araştırmacı tarafından geliştirilen dereceli puanlama anahtarına göre analizine Tablo 7’de yer verilmektedir.

Tablo 7. Yurt İçindeki ve Yurt Dışındaki Yükseköğretim Kurumlarında Akademisyenler Tarafından Hazırlanan Ders İzlemlerinin Puanlanmasına Ait Bulguların Dağılımı

Ait Boyut	Dersin Genel Anvayı	Öğretmen Çatışmaları	Öğretmen Bilgi ve İlgisi	Ders İçeriği	Zaman	Öğretim Yöntemleri	Değerlendirme	Konular/İzlenenler	Dersin Programı	Devlet Destek Harçları	Ekstra Mali Destek	Eğitici	İzleme Edilme Şekli	Bilimsel Çalışmaları	Öğretmen ve Etik	Toplam Puan (Ort.)
Yurt İçi Ders İzlemleri	Y1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	0	3	3	3	44
	Y2	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	0	3	2	3	33
	Y3	0	3	3	3	3	3	3	3	0	0	0	3	2	3	37
	Y4	0	3	1	1	3	0	1	0	2	0	0	0	1	1	34
	Y5	3	3	3	3	3	3	0	0	2	0	0	1	1	1	24
	Y6	3	3	1	3	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	19
	Y7	3	3	1	3	3	2	0	3	0	0	0	2	1	1	26
	Y8	3	0	1	3	0	3	0	0	1	0	0	0	1	1	34
	Y9	3	3	1	3	3	0	3	0	2	0	0	0	1	2	27
	Y10	0	0	3	3	3	0	3	0	3	0	0	0	3	1	2
Toplam	21	24	20	28	27	9	20	9	22	2	3	0	19	14	19	263
Yurt Dışı Ders İzlemleri	YD1	3	3	3	3	3	3	3	3	0	3	3	3	3	3	44
	YD2	3	3	3	3	3	0	3	3	7	3	3	3	3	3	44
	YD3	3	3	3	3	3	0	3	3	0	3	3	3	2	3	41
	YD4	3	3	2	2	3	0	1	0	1	0	0	1	1	1	21
	YD5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	3	3	3	47
	YD6	3	0	3	3	3	0	3	3	3	3	3	0	2	3	41
	YD7	3	0	3	3	3	1	1	3	3	3	3	0	3	2	37
	YD8	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	48
	YD9	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	0	3	2	37
	YD10	3	0	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0	3	2	3
Toplam	30	21	29	29	30	21	28	26	25	14	21	15	28	23	28	387

Tablo 7 incelendiğinde, yurt içinde kullanılan izlenceleri arasında Yİ1 kodlu izlençe en yüksek puanı almıştır (44 puan). Bu izlencenin sadece *engellilik* boyutuna yer vermediği, onun dışındaki tüm boyutları ayrıntılı, açık ve net, olumlu ve saygılı ifadeler kullanarak ve öğrenmeyi teşvik ederek içerdiği belirlenmiştir. Bu izlenceyi sırasıyla 38 puanla Yİ2 ve 34 puanla Yİ3 kodlu ders izlenceleri takip etmektedir. Yurt içinde puanlanan izlenceler arasında en düşük puana (14 puan), Yİ4 ve Yİ8 kodlu izlenceler sahiptir. Yİ4 kodlu izlençe toplam 8 boyutu içermezken Yİ8 kodlu izlencede ise toplam 9 boyuta hiç yer verilmemiştir. Yurt içine ait ders izlencelerinin her bir madde için toplam puanları incelendiğinde, ders izlencelerinin alt boyutlara ilişkin (ilk 13 madde) en düşük puanları *mevcut destek hizmetleri* (2 puan), *engellilik* (0 puan) ve *akademik dürüstlükten* (3 puan) aldıkları saptanmıştır. En yüksek toplam puanı ise, *ders hakkında genel bilgi* boyutundan (28 puan) aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Dereceli puanlama anahtarının son 3 maddesini içeren ders izlencesine yönelik genel değerlendirme kısmında ise, incelenen ders izlencelerinin toplam değerler arasında en düşük puanı *biçimsel organizasyon* maddesinden aldıkları belirlenmiştir. Yurt içinde kullanılan ders izlencelerinin dereceli puanlama anahtarından aldıkları puanların aritmetik ortalaması, 26.3 olarak belirlenmiştir. Tablo 7'nin yurt dışında kullanılan ders izlencelerine ait kısmı incelendiğinde, izlenceler arasında en yüksek puana, tüm maddelerden tam puan alan (48 puan) YD8 kodlu izlençe sahiptir. Bu izlençe, tüm alt boyutlara yeterli (alt boyutların kapsadıkları başlıklara yer verme düzeyine göre, Tablo 5), açık ve anlaşılır yer vermenin yanı sıra, öğrenmeyi teşvik edici olumlu cümleler de içermektedir. Ayrıca izlencede diğerlerinden farklı olarak “kendine iyi bak (take care of yourself)” bölümüne yer verilerek öğrencilerin ruhsal ve fiziksel iyi olma durumlarına yönelik tavsiyelerde bulunmuş ve ihtiyaç olması hâlinde kampüsteki mevcut destek hizmetleri sunulmuştur. Bu izlenceyi sırasıyla 45 puanla YD5 ve 44 puanla YD1 ve YD2 kodlu ders izlenceleri takip etmektedir. Yurt dışına ait puanlanan izlenceler arasında en düşük puana (21 puan), YD4 kodlu izlençe sahiptir. Bu izlençe toplam 5 alt boyutu içermemektedir. Yurt dışına ait ders izlencelerinin her bir madde için toplam puanları

incelendiğinde, ders izlemlerinin alt boyutlara ilişkin (ilk 13 madde) en düşük puanları *mevcut destek hizmetleri* (14 puan) ve *engellilik* (15 puan.) maddelerinden aldıkları belirlenmiştir. En yüksek toplam puanı ise, *dersin genel amacı ve zorunlu ders kitabı* boyutlarından (30 puan) aldıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu noktada yurt içine ait ders izlemleri ile karşılaştırıldığında puan ve madde açısından farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Dereceli puanlama anahtarının son 3 maddesini içeren ders izlemlerine yönelik genel değerlendirme kısmında ise, incelenen ders izlemlerinin toplam değerler arasında en düşük puanı *biçimsel organizasyon* maddesinden aldıkları belirlenmiştir. Bu doğrultuda yurt içinde kullanılan ders izlemleri ile puan açısından olmasa da madde açısından benzerlik gösterdikleri ortaya konmuştur. Yurt dışında kullanılan ders izlemlerinin dereceli puanlama anahtarından aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise, 38.7 olarak belirlenmiştir.

3. Yükseköğretim Düzeyinde Örnek Bir Ders İzlemleri Hazırlamaya İlişkin

Bulgular

Yükseköğretim düzeyinde örnek bir ders izlemleri şablonunun alt boyutları ve alt boyutlara ilişkin açıklamalar ile başlıklar Tablo 8’de sunulmaktadır. Bu tablo, ders izlemlerine yönelik geniş alanyazın taraması yapılarak, yurt içi ve yurt dışında incelenen ders izlemlerinin analiz sonucu dikkate alınarak ve bazı nitelikli yurt dışı üniversitelerinin öğrenme merkezlerinin hazırladığı ders izlemleri şablonları incelenerek araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 8. Örnek Bir Ders İzlemleri Şablonunun Alt Boyutları ve İlgili Açıklamalar

DERS İZLEMLERİ	
Üniversitenin Amblemi ..... ÜNİVERSİTESİ .....FAKÜLTESİ/ ENSTİTÜSÜ/ YÜKSEKOKULU .....ANA BİLİM DALI/ BİLİM DALI	Öğretim elemanın fotoğrafı (isteğe bağlı)
Programın Adı:	Programın Türü:

Dersin Adı: **Dersin Kodu ve Kredisi:****Dersin Ön Koşulu (Varsa):**

.....Dönemi/ .....Akademik Yılı**Öğretim Elemanı: Adı/Soyadı:****Sınıfın Ders****Günü/Saati:****Ofis Adresi:****Sınıfın Yeri:****Ofis Saatleri:****Web sitesi:****E-posta adresi/ Telefon Numarası:**

Bu bölümde varsa dersin asistanına ilişkin bilgiler de eklenmelidir. Asistanın ismi, iletişim bilgileri ve ofis saatlerine yer verilmesi, öğrencilerin ihtiyaç durumunda başvurularına imkân tanıyacaktır. Telefon ile yapılacak görüşmeler ya da e-posta yoluyla yapılacak yazışmalar için kurallarımız varsa, kurallar ve ilkeler alt boyutunda belirtilmesi önerilmektedir.

Derse İlişkin Bilgiler	Dersin Amacı
<p>Tanımı: Derse öğrencilerin neden ihtiyaç duyduğunun, ulusal ve uluslararası boyutta dersin ne gibi katkıları olacağının bu bölümde dikkat çekici cümleler ve sorular ile açıklanması önerilir. Dersin varsa ön koşulları bu kısma eklenmelidir.</p> <p>İçeriği: Dersin temel konuları ve analitik temalarına ilişkin bilgilendirme yapılır.</p>	<p>Öğrencilerden ders kapsamında kazanması beklenen bilgi, beceri ve yetkinliklerin açıklandığı başlıktır. Amaçlar 2-3 cümle ile sınırlandırılıp yazılabileceği gibi liste hâlinde de sunulabilir. Ancak dersin amaçlarını uzun bir şekilde açıklamanın bazı öğrenciler için aşırı bilgi yüklemesi anlamına gelebileceği unutulmamalıdır (Altman ve Cashin, 1992). Amaçlar şu şekilde ifade edilebilir:</p> <p>“Bu ders, ...’ya yönelik öğrencilerde iç görü sağlamayı hedeflemektedir.”</p> <p>“Bu dersin öğrenme ve uygulama ilkeleri, ...becerisini/becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.”</p>

Dersin Öğrenme Çıktıları	
<p>Öğrencinin dersi başarı ile tamamladığında sahip olması beklenen bilgi ve becerilerinin ifade edildiği başlıktır. Öğrenci yönünden ifade edilmelidir. Öğrenme çıktıları dersin 14 haftalık içeriğini kapsayacak sayıda olmalıdır. Bu dersi başarı ile tamamladığımızda;</p> <ul style="list-style-type: none"> *Öğrenme çıktısı 1 *Öğrenme çıktısı 2 *Öğrenme çıktısı 3 şeklinde yazılır. 	
Zorunlu ders kitabı / kitapları	Yardımcı kaynaklar /materyaller

<p>Öğretim elemanın, derste kullanacağı kitap ve makale gibi yayınları belirtmesi gerekmektedir. Kitapların yazarları, yayınevleri ve basım tarihine ilişkin bilgilendirmelerin yer alması öğrencilere kolaylık sağlayacaktır. Ek olarak kitabın nerede bulunabileceği ve fiyatına ilişkin bilgilendirmeye yer verilebilir. Ayrıca çevrimiçi zorunlu kaynaklar için bu bölümde link eklenebilir.</p>	<p>Zorunlu kitap ya da makaleler dışında öğretim üyesinin öğrencilere okumasını tavsiye ettiği kaynaklara ilişkin bilgilere ve varsa çevrimiçi bağlantılarına bu başlık altında yer verilmelidir. Ayrıca derste kullanılacak laboratuvar ve güvenlik gereklilikleri, çizim malzemeleri ve tablet gibi materyal varsa da bu başlık altında verilebilir. Bunlara ek olarak, teknolojik kaynaklar ya da ders sürecinde kullanılması önerilen web araçlarına da yer verilebilir.</p>
--	--

Haftalık Ders Programı			
Haftalar	Konular	Kaynaklar	Görevler/Ödevler/ Öğretim yöntemleri

Hafta 1	İlgili haftaya ait konu başlıkları bu bölüme yazılmalıdır. Konu başlıkları yazılırken akademik takvim dikkate alınarak resmî tatiller ve önemli günler eklenmelidir. Ayrıca ders kapsamındaki sınıf gezisi, konuşmacı daveti, tiyatro ve konferans gibi etkinliklerin bu bölümde belirtilmesi önerilmektedir.	İlgili haftaya ilişkin çalışılacak kitap, makale, web sitesi, video linki gibi kaynaklar bu kısımda ifade edilmelidir.	İlgili haftaya ilişkin öğrencilerin varsa görev ya da ödevleri, sınavları son teslim tarihi belirtilerek yazılmalıdır. O haftaki dersin öğretim yöntemlerine ve öğrencilerin ne tür etkinlikler (ödev, proje, grup çalışması, tartışma gibi) yapacağına ilişkin bilgi vermek öğrencilerin öğrenmelerine ve zamanı planlamalarına katkıda bulunacaktır.
Hafta 2			
Hafta 3			
Hafta 4			
Hafta 5			
Hafta 6			

Değerlendirme

Bu başlık altında, ders planında yer alan uygulamaların (ödev, görev, proje, grup çalışması, quiz ve yazılı sınav gibi) değerlendirme sürecine katkısı aşağıdaki gibi belirtilmelidir. Ayrıca derse katılım da notu etkileyecekse bu kısımda yer almalıdır.

	Uygulamalar	Puan	Yüzdeler oran
Vize			
Final			
Toplam			%100

Her bir uygulamaya ilişkin ayrıntılı değerlendirme kriterlerine ve bu kriterler karşılandığında öğrencilerin kaç puan alacağına bu bölümde ayrıntılı yer verilebilir. Örneğin bir ödev için,

0 puan	Zamanında teslim edilmeyen, tamamlanmayan.
25 puan	Zamanında teslim edilmiş ancak yarım bırakılmış.
50 puan	Zamanında teslim edilmiş, tamamlanmış ancak ..... kriterine uymayan.
75 puan	Zamanında teslim edilmiş, tamamlanmış ancak ..... kriterine uymayan.
100 puan	Zamanında teslim edilmiş, tamamlanmış ve kriterlere uygun olarak yapılmış olan.

Ayrıca puanlamaya ilişkin ölçek de bu bölümde yer almalıdır:

Örnek bir puanlama ölçeği: A= 90%- 100%   B= 80%- 89%   C= 70%-79%

D=60%- 69%   E=59%- 50%   F= 50% Aşağısı

Kurallar ve İlkeler

Dersin nitelikli bir şekilde yürütülmesi için öğrencilerin kendilerinden ne beklenildiğini bilmesi, dersin kuralları ile öğretim elemanının ilkelerine ilişkin bilgilendirilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu bölümde, öğrencilerin bilmeleri gerekiyorsa üniversite ya da bölüme ilişkin genel yönetmelik ve kurallara çevrimiçi bağlantılarla ayrıca yer verilebilir. Kurallar ve ilkeler kapsamında aşağıdaki alt başlıkların yer alması tavsiye edilmektedir:

- 1) Derse katılım (Geç kalma/hastalık/rapor alma/sınavlara katılmama)
- 2) Öğretim elemanının öğrencilerden beklentileri
- 3) Genel sınıf kuralları (Teknolojik alet kullanımı, sınıfta yapılmaması gereken hareketler gibi)
- 4) Değerlendirme kısmında ayrıca belirtilmediyse ödevlerle ilgili kurallar
- 5) Özellikle laboratuvar dersleri için güvenlik ve sağlık kuralları
- 6) E-posta kullanımı: Öğretim elemanının e-postaya hangi günler cevap verip veremeyeceği, ödev teslim tarihinden kaç gün öncesine kadar cevap vereceği, e-postada kullanılabilecek ifadelerle ilişkin bilgilere yer verilebilir.
- 7) Teknik bilgiler ve teknik aksaklıklar durumunda yapılacaklar (Özellikle uzaktan eğitim söz konusuysa kullanılacak uygulamalar ve alternatif uygulamalara ilişkin bilgilere yer verilebilir.)
- 8) Sorumluluk reddi: “Bu izleme, dersin planını ve politikalarını içermektedir ve gerektiği durumlarda öğretim elemanı tarafından değişiklikler yapılabilir. Bu izleme üzerinde değişiklik yapılması durumunda e-posta aracılığıyla ya da sınıfta bilgilendirileceksiniz.” şeklinde bir ifadenin yer alması öğretim elemanına esneklik sağlayacaktır.

Ek Bilgiler

Akademik dürüstlük: Bu bölümde intihalin ne olduğuna ve ne gibi sonuçları olacağına, bir çalışmanın akademik dürüstlüğe uygun olarak yapılma koşullarına ilişkin bilgilendirme yapılmalıdır. Bu konuya ilişkin açıklayıcı çevrimiçi bağlantılara yine bu bölümde yer verilebilir. Akademik intihal durumunda izlenecek yasal süreçlere de ayrıca yer verilebilir.

Mevcut destek hizmetleri: Bu bölümde öğrencilerin ihtiyaç duyabileceği ve üniversitenin imkân tanıdığı teknolojik destek hizmetler, psikolojik destek hizmetler, sağlığa ilişkin destek hizmetler, acil durum hizmetleri, öğrenme merkezleri ve kütüphaneye ilişkin bilgiler gibi alt başlıklara yer verilmesi öğrenciler için yararlı olacaktır.

Engellilik: Engelli öğrencilere sağlanabilecek kalacak yer ve farklı destek hizmetlerinden bu bölümde bahsedilmelidir. Destek hizmetlerine ilişkin adres ve telefon numaralarına yer vermek öğrenciler için faydalı olacaktır. Öğretim elemanı, engelli öğrencilere öğrenim sürecine ilişkin ayrıntılı bilgi vermek için onlarla nerede, ne zaman ve nasıl görüşebileceğini belirtmelidir.

Sıkça Sorulan Sorular (SSS): Öğretim elemanı eğer isterse önceki öğrenme- öğretme süreçlerinde sıklıkla karşılaştığı sorulara ve cevaplarına bu bölümde yer verebilir.

Kaynak: Cambridge College, 2013; Palmer, Bach ve Streifer, 2014; Virginia Üniversitesi; Waterloo Üniversitesi, 2014; Derek Bok Center for Teaching & Learning-Harvard Üniversitesi, 2018; Western Üniversitesi, 2019; Carneige Mellon Üniversitesi, 2021; Concordia Üniversitesi, 2021; California State Chanel Islands Üniversitesi, 2021.

Örnek bir ders izlencesinde kullanılan ifadeler

Ders izlencelerinde cümlelerin ifade ediliş şekli ve izlencenin biçimsel organizasyonu, izlencelerin amacına ulaşması ve öğrenmeyi teşvik etmesi adına oldukça önem

taşımaktadır. İzlençelerin açık, net ve olumlu ifadeler içermesi bu anlamda son derece etkilidir. Serafin (1990) tarafından yapılan bir araştırma bu görüşü desteklemektedir. Ders izlençesine eklenen bölümlerle öğrencilerin final notları arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışmada, ders izlençesinin açık ve net olmasının öğrencilerin öğrenmesi ve final puanları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Riviere, Picard ve Coble (2014), izlençelerin öğretim elemanına ve dersin içeriğine ilişkin öğrencilerin ilk izlenimlerini edindikleri belgeler olduklarını; bu nedenle ılımlı bir dil kullanılarak yazılmaları gerektiğini belirtmektedir. Albrecht (2009), izlençelerde kullanılması gereken ifadelerin özelliklerini şu şekilde belirtmektedir: 1. Cezalara odaklı olumsuz bir dille yazılmış izlençe yerine ödüle odaklı olumlu yönlendirmeleri olan bir ders izlençesi hazırlayın. 2. Detayları açıklayın- öğrencilerden beklentilerinizi açıklayın ve onların da sizden ne beklemesi gerektiğini bilmelerine izin verin. 3. Minimalist yaklaşımdan kaçının- Yeni nesil öğrenciler detaylı yönergeler almaya alışkındır (Taylor, 2006'dan akt. Albrecht, 2009). Bu nedenle dersle ilgili bilgileri eksik vermeniz, öğretmeye karşı ilgisiz olduğunuz izlenimini verebilir. 4. Yazım hatalarını düzeltin- hatalarla dolu bir ders izlençesi öğrencilere yanlış mesajlar gönderebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, yurt içinde ve yurt dışında yükseköğretim düzeyinde hazırlanan ve kullanılan ders izlençelerini analiz ederek kuramsal bir çerçeve oluşturmak ve bu kuramsal çerçeveyi temel alarak örnek bir ders izlençesi şablonu hazırlamaktır. Yapılan analizler ve elde edilen bulgular değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Kuramsal Çerçeveye İlişkin Sonuçlar

Alanyazın incelendiğinde, farklı alt boyutlardan oluşan ve farklı içeriklere sahip çeşitli ders izlençesi modelleriyle karşılaşılmaktadır. Bu duruma neden olarak ders izlençesi hazırlama sürecinin yeteri kadar kuramsal bir çerçeveye oturtulmaması gösterilebilir (Cardozo, 2006'dan akt. Orhan, Aydın ve Güneri, 2017). Doolittle & Siudzinsla (2010) ise bu durumun nedenini şöyle açıklamaktadır:

“Üniversite derslerinde ders izlencesinin bir ihtiyaç olduğuna dair evrensel bir kabul olmasına rağmen, bir ders izlencesini gerçekte neyin oluşturduğu – içerik, şekil, fonksiyon- hâlâ belirsiz kalmaktadır. Bu belirsizlik, ders izlencelerinin çeşitli amaçlar için kullanılmasından ve çeşitli bileşenleri içermesinden kaynaklanmaktadır.”

Ders izlencelerinin farklı amaçlar için kullanılması ve öznel bir yapıda olmasından dolayı kuramsal çerçevesine ilişkin kesin sınırlar konulmaması da bu konuya ilişkin alanyazın taraması yapıldığında ve öğretim elemanlarının kullandığı yerli yabancı izlenceler dereceli puanlama anahtarına göre incelendiğinde; aşağıdaki maddelere ilişkin genel bir fikir birliği söz konusudur:

- Ders hakkında bilgiler
- Öğretim üyesine ilişkin bilgiler
- Zorunlu ders kitabı
- Okuma listeleri ve materyaller
- Dersin genel amacı
- Öğrenme çıktıları
- Değerlendirme
- Ders programı / haftalara göre konu dağılımı

Benzer şekilde Orhan, Aydın ve Güneri (2017) tarafından yapılan çalışmada da alanyazında fikir birliğine varılan boyutlar; dersin tanımı, öğretim üyesine ilişkin bilgiler, derse ilişkin bilgiler ve dersin amacı olarak belirtilmiştir. Öte yandan bu konuyu ciddiye alan yurt dışındaki nitelikli üniversitelerin (Cambridge College, 2013; Palmer, Bach ve Streifer, 2014; Virginia Üniversitesi; Waterloo Üniversitesi, 2014; Derek Bok Center for Teaching& Learning- Harvard Üniversitesi, 2018; Western Üniversitesi, 2019; Carneige Mellon Üniversitesi, 2021; Concordia Üniversitesi, 2021; California State Chanel Islands Üniversitesi, 2021) belirlediği ders izlencesi şablonları ve alan yazında konuya ilişkin yurtdışı-yurtiçi yayınlar analiz edildiğinde yukarıda vurgulanan boyutların yanı sıra şu boyutlara da yer verildiği ve her birinin ayrıntılı bir şekilde açıklandığı belirlenmiştir: Kurallar ve ilkeler, Öğretim yöntemleri (ayrı bir

başlık olarak veya ders programı takvimi içerisinde), Mevcut destek hizmetleri, Akademik dürüstlük, Engellilik ve Sıkça sorulan sorular.

İncelenen Yurtdışı ve Yurtiçi Yükseköğretim Kurumlarına Ait Ders İzlemlerine İlişkin Karşılaştırmalı Sonuçlar

Araştırma kapsamında incelenen 10 yurt içine ve 10 yurt dışı yükseköğretim kurumlarına ait izlemler içerdikleri alt boyutlara göre karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda yurt içinde kullanılan izlemlerinin yurt dışı izlemlerine kıyasla;

- “Öğretim yöntemleri, kurallar ve ilkeler, akademik dürüstlük, engellilik ve mevcut destek hizmetleri” boyutlarını çok az oranda içerdikleri,
- “Öğrenme çıktıları, okuma listeleri ve materyaller” boyutlarını ise daha fazla içerdikleri belirlenmiştir.

Bu noktadan hareketle, Türkiye’de kullanılan izlemlerin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik daha az boyut barındırdığı, akademik dürüstlüğe ilişkin sınırlamaların ayrıntılı ifade edilmediği ve ders döneminin başlangıcında ortaya konması gereken kurallar ile ilkelere izlemlerde az oranda yer verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ders izlemlerinin kalıcı bir kayıt ve öğrenme sözleşmesi fonksiyonları göz önünde bulundurulduğunda bu durum düşündürücüdür. McDonald, Siddall, Mandell & Hughes (2010), Kanada’da bulunan Wilfrid Laurier & Lakehead üniversitelerinde öğretim elemanlarının ders izlemlerinde yer verdikleri boyutlar ile lisans ve lisansüstü öğrencilerinin ders izlemlerine ilişkin görüşlerini incelediği araştırmalarında, öğrencilerin dersten beklentileri ile öğretim elemanlarının izlemeceye dâhil ettikleri boyutlar arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Öğrenciler, kapsamlı ders izlemlerinin *çalışmalarına, zaman yönetimlerine, kaynakça oluşturmalarına ve belgelendirme süreçlerine* yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında incelenen 10 yurt içi ve 10 yurt dışı yükseköğretim kurumlarına ait izlemler, dereceli puanlama anahtarından aldıkları puanlara göre karşılaştırılmıştır. Puanlama anahtarı aracılığıyla izlemler, içerdikleri boyutların yanı sıra izlemlerde kullanılan ifadeler, öğrenmeyi teşvik etme düzeyi ve biçimsel organizasyon bölümleri

ile de değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda yurt içinde kullanılan izlencelerinin yurt dışı izlencelerine kıyasla;

- Dereceli puanlama anahtarından genel ortalama olarak daha düşük puan aldıkları, (yurt içi n= 26.3 ve yurt dışı n= 38.7)
- Dereceli puanlama anahtarının alt boyutlar kısmında “öğrenme çıktıları, okuma listeleri ve materyaller” boyutları hariç daha az puan aldıkları
- Dereceli puanlama anahtarının genel değerlendirme kısmındaki tüm başlıklardan (izlencede kullanılan ifadeler, izlencenin biçimsel organizasyonu ve izlencenin öğrenmeyi teşvik etme düzeyi) daha az puan aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma sürecinde incelenen yurt içi yükseköğretim kurumlarına ait ders izlencelerinin büyük bir kısmının, üniversitelerin belirlediği ders izlencesi şablonlarının kısaltılarak ya da bu şablonların genel ve kısa ifadelerle doldurularak hazırlandığı sonucuna varılmıştır. Ülkemizde lisans ya da lisansüstü eğitim düzeylerinde ders izlencesi hazırlamaya ilişkin herhangi bir ders ya da içerik bulunmamasının bu noktada etken olduğu düşünülmektedir. Bu durumdan hareketle, ders izlencelerinin hazırlanmasına ilişkin üniversitelerde lisans ve lisansüstü düzeyde ayrı bir ders açılması ya da program derslerinin içeriklerine bu konuya ilişkin ekleme yapılması önerilmektedir. Yükseköğretim kurumlarında ders vermekte olan öğretim elemanlarına ya da üniversitelerin öğrenme ve öğretmeyi geliştirme merkezlerinde ders izlencesi şablonu hazırlamaktan sorumlu olan bireylere yönelik ders izlencesi kavramına ilişkin hizmet içi eğitimler verilmesi önemli bir gerekliliktir. Son olarak, bu çalışmada sunulan kuramsal çerçevenin ve örnek ders izlencesinin öğretim elemanları ve yükseköğretim kurumlarının ilgili birimleri için rehber olma özelliği taşıdığı söylenebilir. Ancak konuya ilişkin öğrenci görüşleri de alınarak kapsamlı araştırmalar yapılması da önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Albrecht, M. L. (2009). Getting started: writing the course syllabus. *HortTechnology*, 19(2), 240-246.
- Ankara Üniversitesi. (2021). Program Geliştirme Ders İzleme Formu. <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=2209> adresinden alınmıştır.
- Altman, B. H., & Cashin, W. E. (1992). *Writing a syllabus*. USA: Center for Faculty Evaluation and Development (Idea Paper No: 27), Kansas State University. <https://www.engineering.cornell.edu/sites/default/files/users/user533/Altman%20Syllabus.pdf> adresinden alınmıştır.
- California Üniversitesi. (2016). Developing an award-winning online course. https://ce.uci.edu/pdfs/instructor/syllabus_sample.pdf adresinden alınmıştır.
- California State Channel Islands Üniversitesi. (2021). Course syllabus template. <https://www.csuci.edu/ati/im/faculty/templates.htm> adresinden alınmıştır.
- Cambridge College. (2013). Course Syllabus Sample Template Part I – Course Outline. https://www.cambridgecollege.edu/sites/default/files/file_uploads/sc_course_syllabus_template_sec11a.pdf adresinden alınmıştır.
- Cambridge Üniversitesi. (2020). Engineering tripos part 1b, 4a3: turbomachinery course syllabus. <http://teaching.eng.cam.ac.uk/> adresinden alınmıştır.
- Carnegie Mellon Üniversitesi. (2017). The birth of modern childbirth course syllabus. https://www.cmu.edu/teaching/design/teach/syllabus/samples/Birth%20of%20Modern%20Childbirth%20Syllabus_FINAL.pdf adresinden alınmıştır.
- Carnegie Mellon Üniversitesi. (2021). Syllabus checklist. https://www.cmu.edu/teaching/design/teach/syllabus/checklist/cmu_syllabuschecklist-2020.pdf adresinden alınmıştır.
- Chmiliar, I. (2010). *Multiple-case designs*. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research*, 582-583. USA: SAGE Publications.
- Concordia Üniversitesi. (2021). Syllabus Guide. <https://www.concordia.ca/ctl/teaching/syllabus.html> adresinden alınmıştır.
- Derek Bok Center for Teaching & Learning (Harvard Üniversitesi). (2018). Syllabus template. <https://bokcenter.harvard.edu/syllabus-design> adresinden alınmıştır.
- Doolittle, P. E. & Lusk, D.L. (2007). The effects of institutional classification and gender on faculty inclusion of syllabus components. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 7(2), 62- 78.
- Fink, S. B. (2012). The many purposes of course syllabi: which are essential and useful? *Syllabus*, 1(1). <https://www.pfw.edu/dotAsset/bdf64113-75c4-487a-ba68-dfcc3044ce9c.pdf> adresinden alınmıştır.

- Gannon, K. (2018). How to create a syllabus: advice guide.
<https://www.chronicle.com/interactives/advice/syllabus> adresinden alınmıştır.
- Harvard Üniversitesi. (2015). Introduction to literary criticism & theory II syllabus.
<https://canvas.harvard.edu/courses/4331/files/1037212/download?verifier=w959lyW9d8QSnCEv3bZW90STvg6E7c0VH2IyDyC2&wrap=1> adresinden alınmıştır.
- Hess, J.L., & M.S. Whittington. (2003). Developing an effective course syllabus. *North American Colleges and Teachers of Agriculture Journal*, 47(3), 23–27.
- Iowa University Center for Teaching. Function of the Syllabus.
https://teach.its.uiowa.edu/sites/teach.its.uiowa.edu/files/docs/docs/Function_of_the_Syllabus_ed.pdf adresinden alınmıştır.
- Jumanova, K. G. & Yusupova, M.A. (2021). Designing syllabus properly. *Science and Education Scientific Journal*, 2 (5), 575-577.
- Kang, S. (2012). From Curriculum to Syllabus Design.
https://web.stanford.edu/dept/korean/past-aatk2012/presentation/Workshop_4.pdf adresinden alınmıştır.
- McDonald, J., Siddall, G., Mandell, D., & Hughes, S. (2010). Two sides of the same coin: student-faculty perspectives of the course syllabus. *Collected Essays on Learning and Teaching*, 3, 112-118.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousands Oaks, CA: Sage
- Millis, B. (2009). *The syllabus toolbox: a handbook for constructing a learning-centered syllabus*. San Antonio: Teaching and Learning Center, University of Texas.
http://utsa.edu/tlc/Resources/Docs/Syllabus_Toolbox_UTSA_%20BJM.pdf adresinden alınmıştır.
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi. (2019). Ders izlencesi formu. [OMÜ - Akademik Veri Yönetim Sistemi - department \(omu.edu.tr\)](http://omu.edu.tr) adresinden alınmıştır.
- Oregon Üniversitesi. (2016). Psycholinguistics syllabus.
https://pages.uoregon.edu/psychit/Syllabi_Archive/2010s/2016/Fall_2016/440_540-Fausey-F16.pdf adresinden alınmıştır.
- Orhan, E.E., Çapa Aydın, Y., & Yerin Güneri, O. (2017). Yükseköğretimde öğretimi geliştirmek amacıyla ders izlencesi hazırlama: öğretim elemanları için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 611-616. DOI: 10.5961/jhes.2017.237
- Oxford College. (2016). Introduction to ethics syllabus.
<https://app.oxford.emory.edu/WebApps/Directory/index.cfm/view/9252> adresinden alınmıştır.

- Özcan, B. (2020). *Türk, avrupa ve amerika yükseköğretim sistemlerinde uygulanan kurumsal değerlendirme süreçlerinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Palmer, M. S., Bach, D. J., & Streifer, A. C. (2014). Measuring the promise: a learning focused syllabus rubric. *To improve the academy: A journal of educational development*, 33 (1), 14-36.
- Parkes, J., & Harris, M. B. (2002). The purposes of a syllabus. *College Teaching*, 50 (2), 55-61. DOI:10.1080/87567550209595875
- Riviere, J., Picard, D., & Coble, R. (2014). Syllabus design. Vanderbilt University Center for Teaching. <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/syllabus-design/> adresinden alınmıştır.
- Rossier School of Education. (2019). Applied linguistics for english language educators syllabus. <https://web-app.usc.edu/soc/syllabus/20193/27728.pdf> adresinden alınmıştır.
- Sağnak Çilsalar, H. (2020). Ders izlençesi (syllabus) hazırlama. <http://bozok.edu.tr/upload/dosya/9dqw.pdf> adresinden alınmıştır.
- Sakarya Üniversitesi. (2013). Ders izlençesi formu. <https://ailya.sakarya.edu.tr/tr/apersonel/egitime-katki> adresinden alınmıştır.
- Serafin, A. G. (1990). *Course syllabi and their effects on students' final grade performance*. Bloomington: Indiana University, ERIC Clearinghouse for Social Studies/ Social Science Education, ERIC: ED328202
- Schommer, M. (1990). Effects of beliefs about the nature of knowledge on comprehension. *Journal of Educational Psychology*, 82(3), 498-504. DOI: <https://doi.org/10.1037/0022-0663.82.3.498>
- Slattery, J. M., & Carlson, J. F. (2005). Preparing an effective syllabus: current best practices. *College Teaching*, (53) 4, 159-164. DOI: 10.3200/CTCH.53.4.159-164
- Smith, M. F., & Razzouk, N. Y. (1993). Improving classroom communication: the case of the course syllabus. *Journal of Education for Business*, (68) 4, 215-221. DOI: 10.1080/08832323.1993.10117616
- Tektaş Üniversitesi. (2017). Course Syllabus. [Microeconomics Theory III - UT Dallas 2017 Graduate Catalog - The University of Texas at Dallas](#) adresinden alınmıştır.
- The Graduate Institute Geneva. (2019). Interdisciplinary Programmes. [Microsoft Word - Syllabus cybersecurity 2020_V6.docx \(graduateinstitute.ch\)](#) adresinden alınmıştır.
- Yıldırım A., & Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.Baskı). Ankara: Seçkin.

- Yin, R. (1984). Case study research: design and methods. (3. Basım). California: Sage Publications.
- Waterloo Üniversitesi. (2014). Course syllabus template. <https://uwaterloo.ca/keep-learning/resources/course-templates> adresinden alınmıştır.
- Western Üniversitesi. (2019). Course outlines. https://www.uwo.ca/univsec/pdf/academic_policies/exam/courseoutlines.pdf adresinden alınmıştır.

SUMMARY

Introduction

The globalization, technological developments, socio-economic and political changes that emerged in the information age have had significant effects on higher education institutions as well as in all fields. The fact that higher education institutions can fulfill their functions of education, research and community service in a qualified way reveals the concept of quality (Özcan, 2020). In order to increase the quality of education and training, the preparation of course syllabus is one of the important studies at this point. The aim of this research is to analyze the syllabuses used in higher education, to create a theoretical framework and to present a sample syllabus.

Methodology

In the research, a descriptive model was used, as the syllabus was thoroughly and carefully examined and analyzed. Since the document analysis technique is used in the study, it has a qualitative feature. The study group of this research was formed by criterion sampling, one of the purposive sampling methods. For the purposes of the research, 10 domestic and 10 foreign course syllabuses were examined and the analysis process was carried out with a rubric developed by 2 experts, including the researcher. In the research, the data were collected in line with the document analysis technique stages and analyzed with the document analysis method.

Results

Although the syllabuses are used for different purposes and have a subjective structure, there is a consensus on the necessity of including some dimensions when the literature on this subject is reviewed and the domestic and foreign syllabuses used by the instructors are examined. These dimensions are; information about the lecturer, reading lists and materials, and learning outcomes. As a result of the findings obtained from the research, compared to the syllabus used in the country compared to the syllabus abroad; it was determined that they included the dimensions of "teaching methods, rules and principles, academic honesty, disability and available support services" very little, while they included the dimensions of "learning outcomes, reading lists and materials" more. In addition, it was concluded that most of the domestic syllabuses examined in this research process were prepared by shortening the syllabus templates determined by the universities or by filling these templates with general and short expressions. The fact that there is no course or content related to preparing syllabus at undergraduate or graduate education levels in our country is thought to be a factor at this point.

Conclusion and Suggestions

It has been concluded that the syllabuses used in Turkey contain fewer dimensions for the individual needs of students, the limitations on academic honesty are not expressed in detail, and the rules and principles that should be put forward at the beginning of the course period are rarely included in the syllabus. It was concluded that most of the syllabuses of domestic higher

education institutions examined in this research process were prepared by shortening the syllabus templates determined by the universities or by filling these templates with general and short expressions. The fact that there is no course or content related to preparing syllabus at undergraduate or graduate education levels in our country is thought to be a factor at this point. Based on this situation, it is recommended that a separate course be opened at the undergraduate and graduate level in universities for the preparation of course syllabuses or an addition should be made to the content of the program courses on this subject. It is an important requirement to provide in-service training on the concept of syllabus for instructors teaching in higher education institutions or individuals who are responsible for preparing syllabus templates in learning and teaching development centers of universities.

ORCID

Gülin KIZIKLI 0000-0002-2909-2960

Gülay EKİCİ 0000-0003-2418-1929

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, doküman incelemesine dayalı bir çalışma olduğu için etik kurul izni gerektirmemektedir.

